

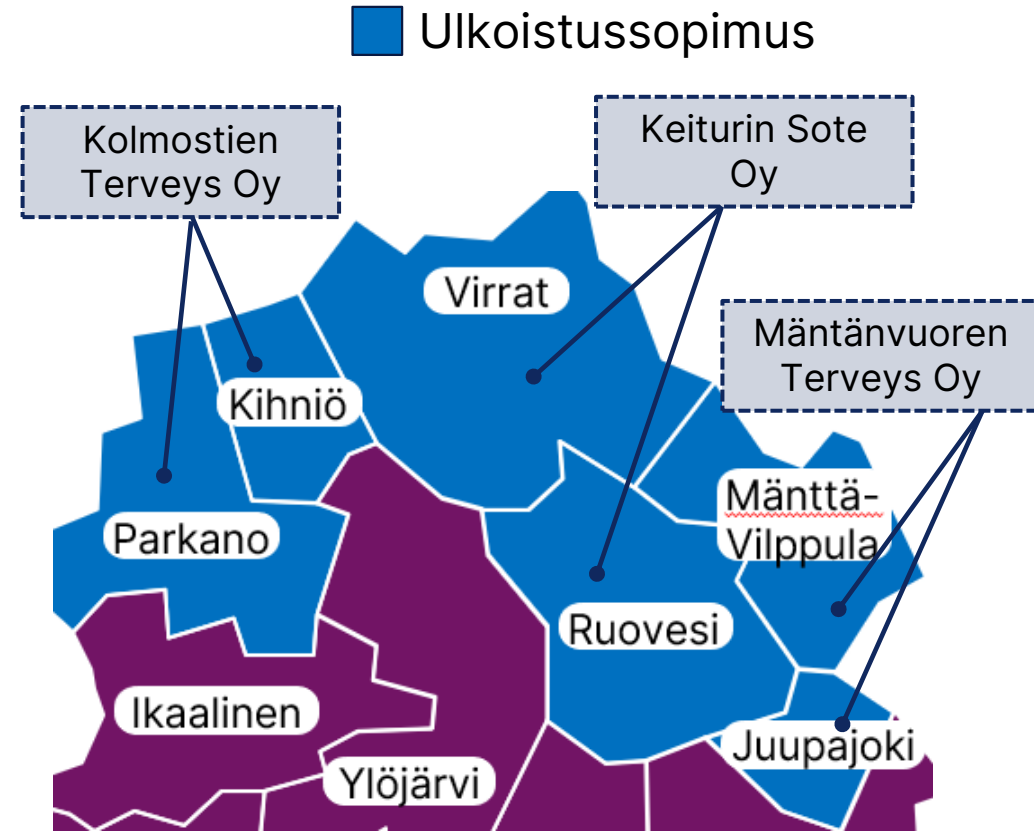
Pohjois-Pirkanmaan tuotantotapa- analyysit

Aluehallitus 28.10.2024

Pohjois-Pirkanmaan palveluiden tuotanto

- Kolmostien Terveys, Mäntänvuoren Terveys sekä Keiturin Sote tuottavat Pohjois-Pirkanmaalla sopimuksiensa mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita ulkoistussopimuksien perusteella.
 - Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen sosiaali- ja terveyspalveluita tuottaa **Mäntänvuoren Terveys Oy**.
 - Parkanon ja Kihniön sosiaali- ja terveyspalveluita tuottaa **Kolmostien Terveys Oy**.
 - Virroilla ja Ruovedellä sosiaali- ja terveyspalveluita tuottaa **Keiturin Sote Oy**.
- Keiturin Sote Oy on kokonaan Pirkanmaan hyvinvointialueen omistuksessa.
- Mäntänvuoren Terveys Oy ja Kolmostien Terveys Oy ovat Pihlajalinnan tytäryhtiöitä. Pirkanmaan hyvinvointialue on vähemmistöosakas molemmissa yhtiöissä.
- Julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan kokonaisuudistuksen ja siihen liittyvien lainsäädäntö- sekä olosuhdemuutosten myötä tätä palvelukokonaisuutta ja sen järjestämistapaa on tarve arvioida.

Tuotannon arviointi

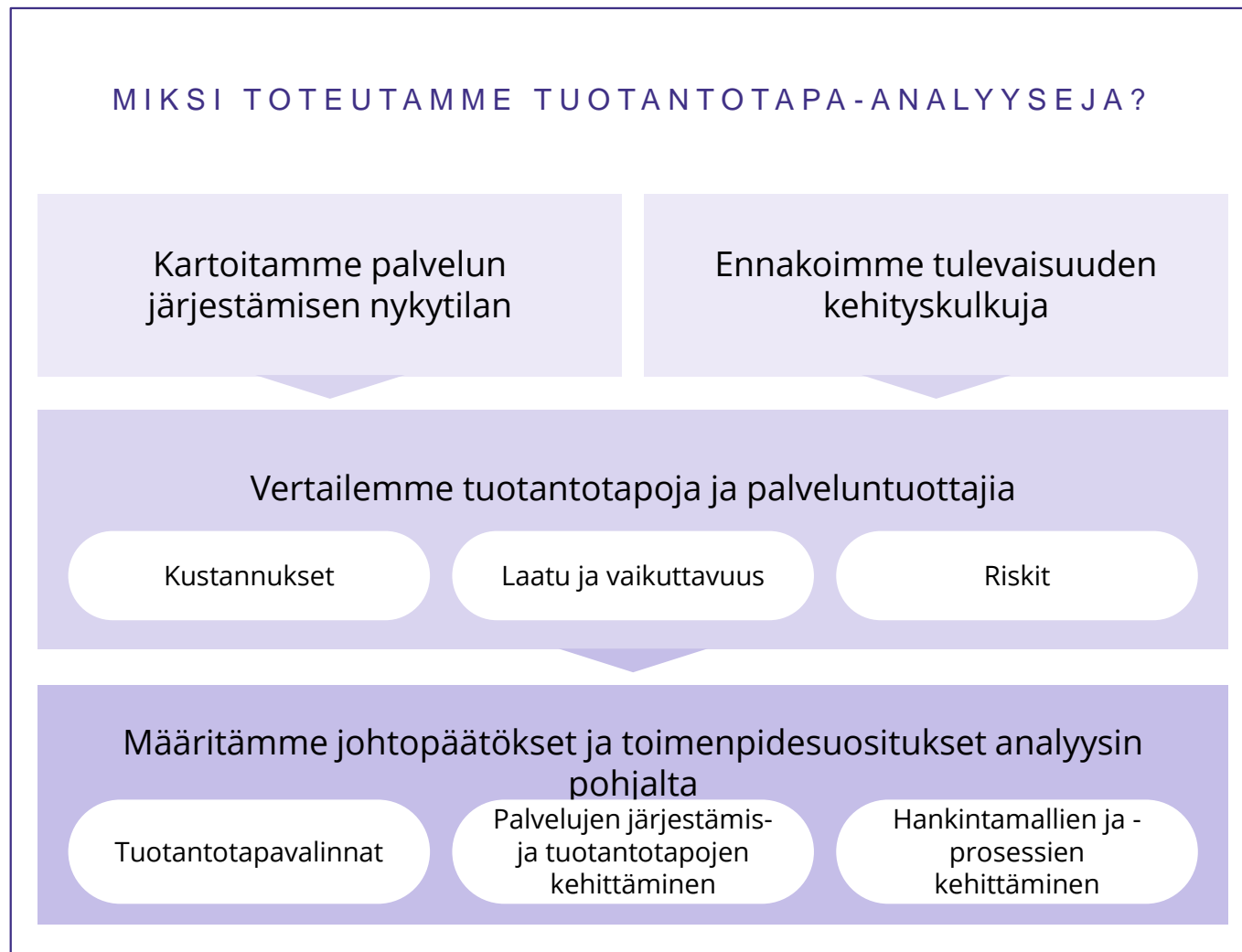
Tuotantotapa-analyysissä on tarkasteltu yhtiöiden toimintamalleja, ohjausta, seuranta sekä kokonaiskustannuksia. Analyysihin on koottu tietoa palvelujen järjestämisen nykytilasta sekä tulevaisuuden kehityssuunnista.

Analyysit toimivat keskeisenä palvelujen laadun ja talouden tasapainottamisen työvälineenä.

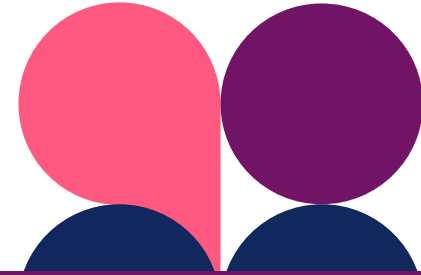
Tuotantotapa-analyysissä tarkastelu keskittyy

- yhtiöiden toimintamalliin ja tapaan tuottaa sopimuksiensa mukaiset palvelut
- yhtiöiden toiminnan ohjaukseen ja seurantaan.

Analyysissä tarkastellaan kokonaiskustannuksia sen sijaan, että tarkasteltaisiin yksityiskohtaisesti eri palvelujen toimintaa ja/tai yksittäisten palvelujen laatua tai kustannusvaikuttavuutta.

Tuotantotapa-analyysit kytkeytyvät strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteisiin

Tuotantotapa-analyysit ja niiden kehittämistyö kytkeytyvät strategian toimeenpano-ohjelman tavoitteeseen 2.6.

Tuotantotapa-analyysit toimivat keskeisenä palvelujen laadun ja talouden tasapainottamisen työvälineenä.

Pirkanmaan hyvinvointialueen strategisena tavoitteena on lisätä kustannustietoisuutta päätöksenteon eri tasoilla.

Tuotantotapa-analyyseillä on tunnistettavissa yhtymäpintoja myös muihin kokonaisuuden 2.6. tavoitteisiin. Tällainen on esimerkiksi nykyisten ja tulevien hankintojen kategorisoimisen ja priorisoinnin tavoite.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Kärki 2: Yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut

Tavoite: 2.6 Strategisesti hyödynnetty ja arvoperusteinen monituottajuus

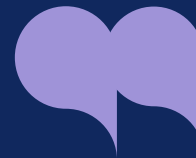
Toimenpiteet

- a) **Rakennamme sisäistä osaamista tuotantotapa-analyysien tekemiseen sekä lisäämme kustannustietoisuutta päätöksenteon eri tasoilla**
- b) Yhtenäistämme hankintakriteeristöt sekä kategorisoimme ja priorisoimme nykyiset ja tulevat hankinnat hyödyntäen hyvinvointialueen mittakaavaetuja
- c) Luomme omalle tuotannolle ja ostopalveluille yhteiset läpinäkyvät mittarit, kriteerit, tuotteistukset ja palvelukuvaukset sekä rakennamme kannustinmallit eri tuottajien väliseen vertaiskehittämiseen
- d) Kehitämme tulosperusteista hankintaa ja rakennamme kumppanuuksia yritysten ja järjestöjen kanssa sekä laajennamme järjestökentän osaamista koko hyvinvointialueelle
- e) Luomme tietojohdamisen mallin, jonka pohjalta tehdään päätöksiä ostoista ja johdetaan järjestämistä

Tuotantotapa-analyysit

- Keiturin Sote Oy:stä ja Kolmostien Terveys Oy:stä niiden toimintamallista ja palvelukokonaisuudesta on tehty tuotantotapa-analyysit palvelujen järjestämisen arvioinnin tueksi vuonna 2024. Lisäksi on koottu tietoa Mäntänvuoren Terveys Oy:n osalta, jonka toimintamalli vertautuu pitkälti Kolmostien Terveys Oy:n toimintaan.
- Pirkanmaan hyvinvointialue vastaa viranomaistoiminnasta. Keiturin Sote Oy sekä Kolmostien Terveys Oy ja Mäntänvuoren Terveys Oy tuottavat sopimuksen mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut alueillaan.
- Tuotantotapa-analyyseissä tarkastelu keskittyy yhtiöiden toimintamalliin ja tapaan tuottaa sopimuksiensa mukaiset sosiaali- ja terveyspalvelut sekä niiden toiminnan ohjaukseen ja seurantaan. Analyyseissä tarkastellaan kokonaiskustannuksia sen sijaan, että tarkasteltaisiin yksityiskohtaisesti eri palvelujen toimintaa ja/tai yksittäisten palvelujen laatua tai kustannusvaikuttavuutta.
- Ulkoistussopimusten toimintamalleja ja niiden soveltuvuutta on tarkasteltu suhteessa hyvinvointialueen johtamisjärjestelmään ja toimintaympäristöön sekä hyvinvointialueen strategian, palveluverkkosuunnitelmien ja kehitystyön kokonaisuuden tavoitteisiin.
- Analyyseissä tuotantotavan ohjausta ja soveltumista hyvinvointialueen johtamisjärjestelmään on tarkasteltu sekä hyvinvointialueen sisäisenä ohjausprosessina että hyvinvointialueen ja yhtiöiden välisenä ohjauksena. Pohjois-Pirkanmaan ulkoistussopimusten ohjausmenetelmät eroavat toisistaan, riippuen hyvinvointialueen omistussuhteesta.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

**Tuotantotapa-analyyseihiin
on koottu tietoa palvelujen
järjestämisen nykytilasta
sekä tulevaisuuden
ennakoiduista strategisista
kehityssuunnista**

Kohteet, tavoitteet ja rajaukset

ANALYYSIEN KOHTEET

Keiturin Sote Oy:n, Kolmostien Terveys Oy:n ja Mäntänvuoren Terveys Oy:n sopimuksien perusteella tuottamat Virtain ja Ruoveden, Parkanon ja Kihniön sekä Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen alueen sosiaali- ja terveyspalvelut.

AINEISTO/TIETOPOHJA

Tärkeintä on ihminen – Pirkanmaan hyvinvointialueen strategia 2023-2025 ja toimeenpano-ohjelma.
Palveluverkkosuunnitelmat ja kehittämissuunnitelmat.
Valtakunnalliset tilastotiedot: Sotkanet, Tilastokeskus, THL, KELA.
Yhtiöiden sopimukset ja sopimuksen mukainen toiminnan raportointi.
Taloustiedot: sopimushinnat, tuloslaskelmatiedot, Pirkanmaan hyvinvointialueen kirjanpitoaineisto.
Yhtiöiden ja hyvinvointialueen asiantuntijoiden haastattelut.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

ASETETUT TAVOITTEET

- Analyysin tavoitteena on
- 1) arvioida sopimuksen/palvelujen tuottamisen nykytilaa sekä tulevaisuutta osana hyvinvointialueen palveluverkosta

- 2) Selvittää:
 - miten osaulkoituksen toimintamallit sopivat yhteen hyvinvointialueen johtamisjärjestelmän ja muuttuneen toimintaympäristön kanssa?
 - tuotantotapojen ohjausmenetelmät ja yhteistyömallit
 - miten palvelujen laatu, yhdenmukaisuus ja yhdenvertaisuus näyttäytyy suhteessa hyvinvointialueen tavoitteisiin?

- 3) Arvioida kysesiten alueiden sote-palvelujen tuottamisen kustannukset hyvinvointialueelle.

KESKEISET RAJAUKSET

- Analyysi keskittyy toimintamalliin, palvelujen kokonaisuuteen ja kokonaiskustannuksiin. Analyysissä ei tarkastella yksityiskohtaisesti eri palvelujen toimintaa ja/tai yksittäisten palvelujen laatua tai kustannusvaikuttavuutta.

- Palvelujen kustannustehokkuudesta on mahdollista tehdä vain suuntaa-antavia johtopäätöksiä valtakunnallisten tilastojen pohjalta. Analyysissä käytettyihin data-aineistoihin liittyy epävarmuuksia.

- Analyysistä on ollut välttämätöntä rajata pois täysin uusien aineistojen, kuten asiakas- tai henkilöstökyselyjen keruu ja analysointi aikataulu- ja resurssisyistä.

Keiturin Soten, Kolmostien Terveyden ja Mäntänvuoren Terveyden sopimukset

KEITURIN SOTE OY Virrat ja Ruovesi Sopimuskausi 1.1.2016 -31.12.2030	KOLMOSTIEN TERVEYS OY Parkano ja Kihniö Sopimuskausi 1.1.2015 - 31.12.2029	MÄNTÄNVUOREN TERVEYS OY Mänttä-Vilppula ja Juupajoki Sopimuskausi 1.8.2016 - 31.7.2031
<p>Keiturin Sote Oy on Pirkanmaan hyvinvointialueen 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö. Omistajaohjaus asettaa tavoitteet yhtiöille vuosittain.</p> <p>Työkalut vahvaan ohjaukseen palvelusopimuksen ja omistajaohjauksen keinoin. Sopimuksen ohjausryhmä (Keiturin Sote Oy ja hyvinvointialue).</p>	<p>Kolmostien Terveys Oy:n omistavat Pihlajalinna Terveys Oy (96 %) ja Pirkanmaan hyvinvointialue (4 %).</p> <p>Ohjaamisessa palvelusopimuksen rooli korostuu. Yhteisyhtiöiden ohjausryhmä (Pihlajalinna Oy ja hyvinvointialue)</p>	<p>Mäntänvuoren Terveys Oy:n omistavat Pihlajalinna Terveys Oy (91 %) ja Pirkanmaan hyvinvointialue (9 %).</p> <p>Ohjaamisessa palvelusopimuksen rooli korostuu. Yhteisyhtiöiden ohjausryhmä (Pihlajalinna Oy ja hyvinvointialue)</p>
<p>Sopimuksessa määritellyt vuosihinnat: v. 2023: 30 528 000 €, josta henkilöstökulut 19,1 M€ (511 hlöä, 458 HTV).</p> <p>v. 2024: 32 251 000 €</p>	<p>Sopimuksessa määritellyt vuosihinnat: v. 2023: 29 288 581 €, josta henkilöstökulut 17,3 M€ (347 HTV).</p> <p>v. 2024: 28 308 433 €</p>	<p>Sopimuksessa määritellyt vuosihinnat: v. 2023: 38 575 592 €, josta henkilöstökulut 16,5 M€ (296 HTV).</p> <p>v. 2024: 38 113 128 €</p>
<p>Virrat ja Ruovesi 2023: 10 399 asukasta Virrat: 6 275 asukasta Ruovesi: 4 124 asukasta</p> <p>Virtain väestö vähenee -1058 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 8 % vuoteen 2035 mennessä. Ruoveden väestö vähenee -486 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 8 % vuoteen 2035 mennessä.</p>	<p>Parkano ja Kihniö 2023: 7 872 asukasta Parkano: 6 123 asukasta Kihniö: 1 749 asukasta</p> <p>Parkanon väestö vähenee -409 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 17 % v. 2035 mennessä. Kihniön väestö vähenee -248 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 24 % v. 2035 mennessä.</p>	<p>Mänttä-Vilppula ja Juupajoki 2023: 10 979 asukasta Mänttä-Vilppula: 9 271 asukasta Juupajoki: 1 708 asukasta</p> <p>Mänttä-Vilppulan väestö vähenee -676 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 13 % v. 2035 mennessä. Juupajoen väestö vähenee -191 asukasta, ja yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa 23 % v. 2035 mennessä.</p>

Keiturin Soten, Kolmostien Terveyden ja Mäntänvuoren Terveyden palvelut

Keiturin Sote Oy

Sote-asema Virrat, lähiasema Ruovesi*

Perusterveydenhuolto

- Vastaanottotoiminta ja kiirevastaanotto
- Kuvantaminen /Röntgen
- Fysioterapia ja puheterapia
- Terveysneuvonta ja terveystarkastukset, diabeteshoitaja, seulonta
- Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Suun terveydenhuolto (ei oikomishoitoa)
- Digiklinikka
- Erikoislääkäripalvelut (osto)

Sosiaalipalvelut

- Mt- ja päihdeasuminen (osto)

Sairaalapalvelut

- Lähisairaala (Virrat) Lähisairaala (Ruovesi)*
- Kotisairaala Virrat –Ruovesi alueelle 5/2024 alkaen
- Dialyysi (Virrat)
- Geriatrisen poliklinikka, geriatri (osto) ja muistihoitaja (oma)

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

- Lähitori (Ruovesi)
- Kotihoito ja kotona asumisen tukipalvelut
- Ikääntyneiden asumispalvelut
- Vammaisten henkilöiden avopalvelut
- Vammaispalvelun asumispalvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Äitiys- ja lastenneuvola, perhesuunnitteluneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Psykiatrisen sairaanhoitaja (koulu- ja opiskeluterveydenhuolto)

Kolmostien Terveys Oy

Sote-asema Parkano, lähiasema Kihniö*

Perusterveydenhuolto

- Vastaanottotoiminta ja kiirevastaanotto
- Kuvantaminen /Röntgen (Parkano) ja laboratoriopalvelut (Fimlab)
- Kuntoutus ja fysioterapia
- Terveysneuvonta ja terveystarkastukset, diabeteshoitaja, seulonta / seulontahoitajan työpanos
- Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut (psykiatrisen poliklinikka)
- Suun terveydenhuolto
- Digiterveysasema ja Digiklinikka
- Erikoislääkäripalvelut (osto)

Sosiaalipalvelut

- Matalan kynnyksen päivätoiminta (kahvila)

Sairaalapalvelut

- Terveyskeskussairaala / lähipalvelusairaala (Parkano)
- Muistipoliklinikka (Parkano)

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

- Lähitori
- Kotihoito ja kotona asumisen tukipalvelut
- Ikääntyneiden asumispalvelut
- Vammaisten henkilöiden avopalvelut
- Vammaisten henkilöiden asumispalvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Äitiys- ja lastenneuvola
- Ehkäisyneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto

Mäntänvuoren Terveys Oy

Sote-asema Mänttä-Vilppula, lähiasema Juupajoki*

Perusterveydenhuolto

- Vastaanottotoiminta ja kiirevastaanotto
- Kuvantaminen /Röntgen (Mänttä) laboratoriopalvelut (Fimlab)
- Kuntoutus ja fysioterapia
- Terveysneuvonta ja terveystarkastukset, diabeteshoitaja, seulonta / seulontahoitajan työpanos
- Perustason mielenterveys- ja päihdepalvelut (psykiatrisen poliklinikka)
- Suun terveydenhuolto
- Digiterveysasema ja Digiklinikka
- Erikoislääkäripalvelut (osto)

Sosiaalipalvelut

- Psykiatrisen päivätoiminta
- Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisyksikkö

Sairaalapalvelut

- Terveyskeskussairaala / lähipalvelusairaala (Mänttä)
- Dialyysi (Mänttä)

Ikäihmisten ja vammaisten palvelut

- Lähitori
- Kotihoito ja kotona asumisen tukipalvelut
- Ikääntyneiden asumispalvelut
- Vammaisten henkilöiden avopalvelut
- Vammaisten henkilöiden asumispalvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Äitiys- ja lastenneuvola
- Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvola
- Kouluterveydenhuolto
- Opiskeluterveydenhuolto
- Kasvatus- ja perheneuvonta sekä koulupsykologi

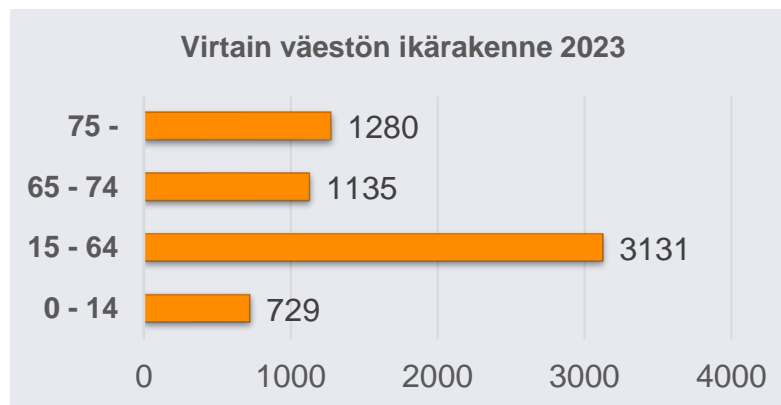
Kuntien väestömäärät ja ikäjakaumat vuonna 2023

- Väestöpohja Pohjois-Pirkanmaan ulkoistusalueiden kunnissa n. 5 % koko hyvinvointialueen väestöstä (v. 2023 tiedot).

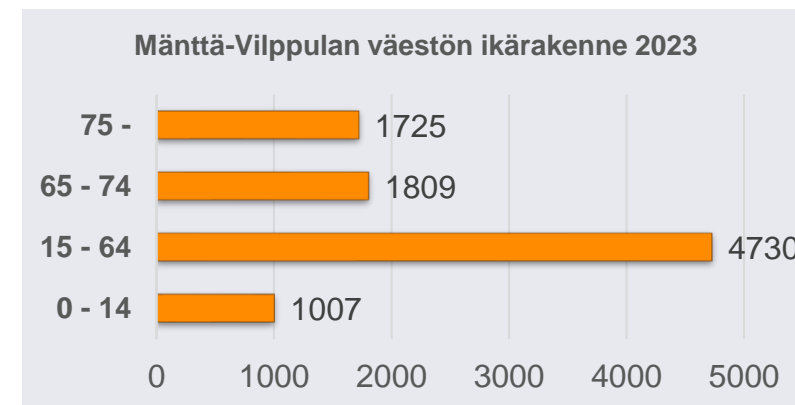
Parkano ja Kihniö 2023: 7 872 asukasta

Parkano: 6 123 asukasta
Kihniö: 1 749 asukasta

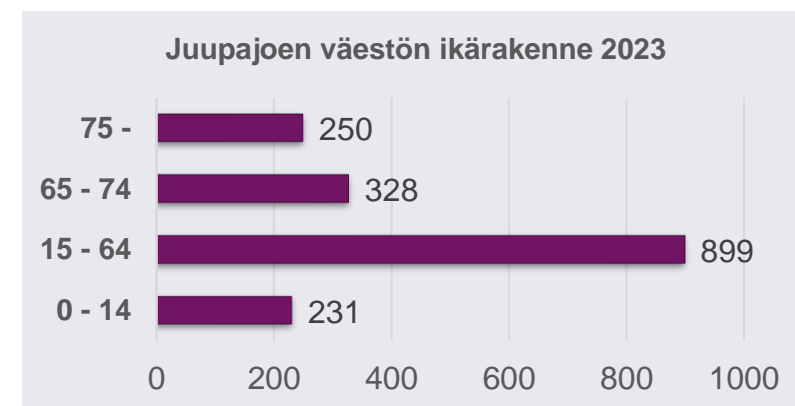
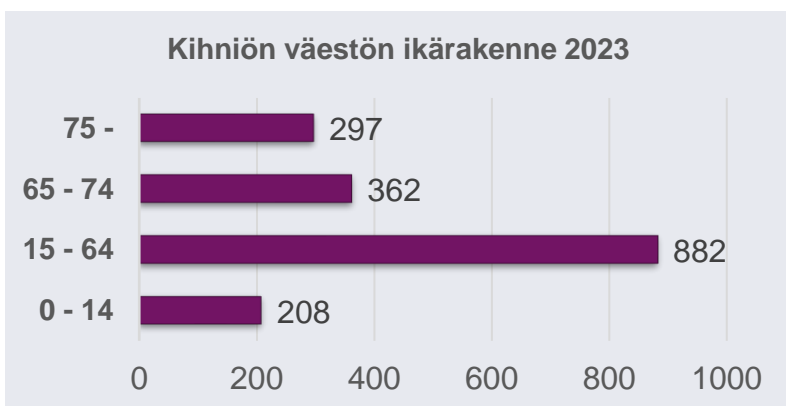
Virrat ja Ruovesi 2023: 10 399 asukasta

Virrat: 6 275 asukasta
Ruovesi: 4 124 asukasta

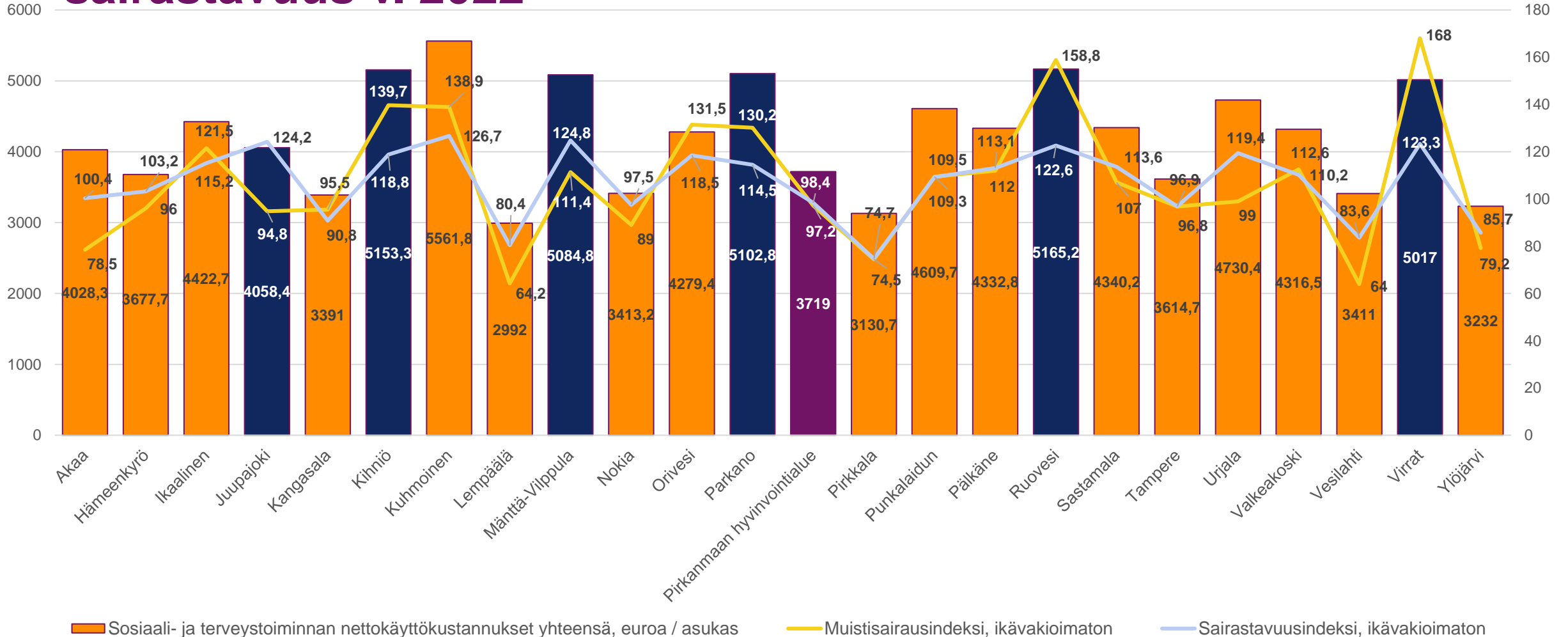

Mänttä-Vilppula ja Juupajoki 2023: 10 979 asukasta

Mänttä-Vilppula: 9 271 asukasta
Juupajoki: 1 708 asukasta

Pirkanmaan sote-palvelujen nettokäyttökustannukset ja sairastavuus v. 2022

Tietosisältö

Indikaattori ilmaisee kuntien sosiaali- ja terveystoiminnan pois lukien ympäristöterveydenhuollon nettokäyttökustannukset euroina asukasta kohti (absoluuttinen luku tuhansina euroina).

Käyttökustannuksiin lasketaan sisäiset ja ulkoiset toimintamenot (x64), poistot ja arvonalentumiset (x448) ja vyörytysmenot (x108). Käyttötuottoihin lasketaan sisäiset ja ulkoiset toimintatuotot (x58), valmistevarastojen muutos (x4251), valmistus omaan käyttöön (x4255) ja vyörytystuotot (x110). Nettokäyttökustannukset saadaan vähentämällä käyttökustannuksista käyttötuotot.

Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja kunkin vuoden 31.12. tilanteesta

Lähde: Sotkanet

Sote-palvelujen nettokäyttökustannukset 2022-2023

Valtakunnallisten kuntakohtaisten sote-toiminnan nettokäyttökustannustilastojen (2022) ja hyvinvointialuetasoisten sote-toiminnan nettokäyttökustannusten (2022-2023) vertailun perusteella Keiturin Sote Oy:n, Kolmostien Terveys Oy:n ja Mäntänvuoren Terveys Oy:n kokonaisuudet eivät näyntyädy kustannustehokkaana verrattuna kuntakohtaisiin sote-nettokäyttökustannuksiin tai verrattuna hyvinvointialueen keskimääräisiin sote-nettokäyttökustannuksiin.

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Hyvinvointialueiden nettokäyttökustannukset euroa per asukas	2022	2023
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	3 451,8	4 004,6
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	3 549,3	3 966,0
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue	3 168,4	3 512,0
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	3 344,0	3 786,6
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	3 772,2	4 261,7
Satakunnan hyvinvointialue	4 249,4	4 664,8
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	3 912,6	4 475,2
Pirkanmaan hyvinvointialue	3 719,0	4 183,0
Päijät-Hämeen hyvinvointialue	3 576,4	4 339,1
Kymenlaakson hyvinvointialue	4 764,9	5 149,5
Etelä-Karjalan hyvinvointialue	4 100,5	4 543,7
Etelä-Savon hyvinvointialue	4 922,7	5 515,6
Pohjois-Savon hyvinvointialue	4 384,4	4 835,3
Pohjois-Karjalan hyvinvointialue	4 241,3	4 695,3
Keski-Suomen hyvinvointialue	3 988,2	4 545,7
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue	4 229,7	4 770,5
Pohjanmaan hyvinvointialue	3 988,2	4 418,3
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue	4 059,1	4 633,7
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	3 508,7	4 216,3
Kainuun hyvinvointialue	4 629,0	5 352,2
Lapin hyvinvointialue	4 631,6	5 337,5
Helsingin kaupunki	3 628,3	3 747,9

Huomioita analyyseistä 1/2

1. Toimintaympäristö

Kaikkien yhtiöiden sopimukset ja toimintamallit ovat rakentuneet useita vuosia ennen hyvinvointialueita ja erilaiseen toimintaympäristöön (kuntaorganisaatiot) ja ne on suunniteltu vastaamaan määritellyn alueen asukkaiden tarpeisiin ja turvaamaan lähipalvelut.

Järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueelle lainsäädännön muutosten myötä sopimuksiin on tehty merkittäviä muutoksia, jotka ovat vaikuttaneet yhtiöiden tuottamien palvelujen määrään ja niiden tuottamisen toimintalogiikkaan. Yhtiöiden tuottamat palvelut ovat supistuneet ja hyvinvointialueen palveluverkko- ja palvelurakennesuunnitelmat muuttavat palvelutuotantoa tulevaisuudessa.

2. Itsenäiset yhtiöt

Kaikki analyysin kohteena olevat yhtiöt ovat muodollisesti hyvinvointialueesta erillisiä ja päätöksenteon kannalta itsenäisiä yksiköitä. Hyvinvointialueen päätösvalta ja ohjausmenetelmät yhtiöiden toimintaan ovat riippuvaisia yhtiön omistussuudesta. Jokaisen yhtiön toimintaa ja sote-palveluja johdetaan yhtenä kokonaisuutena. Hyvinvointialueella ei ole täyttä läpinäkyvyyttä asiakkaalle tarjottavien palvelujen sisältöön ja järjestämiseen.

3. Strategiset tavoitteet

Nykyiset osaulkoistussopimukset ja -mallit tukevat heikosti tilaajan strategisia kehittämisen ja palvelujen järjestämisen tavoitteita yhdenmukaisten ja yhdenvertaisten palvelujen kehittämiseksi Pirkanmaan hyvinvointialueella. Pirkanmaan hyvinvointialueen tavoitteena on rakentaa strateginen monituottajuusmalli.

Huomioita analyyseistä 2/2

4. Yhteensopivuus johtamisjärjestelmään

Toimintamallina osaulkoistus on raskas hallinnoitava väestöpohjaltaan pienelle alueelle. Sopimuksien mukaisten palvelujen tuottamisen valvonta ja ohjaus on moniportainen ja aikaa vievä kaikilta osapuolilta. Sopimuksen omistajien rinnalla toimii sopimuksien ohjausryhmät ja yhteistyöryhmät, joilla on vastuuta sopimuksen aikaisen toiminnan valvonnasta ja ohjauksesta. Palvelusisältöjen harmonisoinnin ja ohjauksen tehtävä jakaantuu kaikille hyvinvointialueen palvelulinjoille ja tehtäväalueille.

5. Tieto toiminnasta ja kustannuksista

Tiedot yhtiöiden toiminnasta ja kustannuksista hajautuvat kaikille hyvinvointialueen palvelulinjoille ja tehtäväalueille. Sopimukseen sisältyy erilaisia ehtoja ja laskutusratkaisuja; osa kustannuksista sisältyy sopimuksen vuosihintaan, ja osan maksaa hyvinvointialue suoraan tai kustannusvastuu on jaettu osapuolten välillä. Nämä seikat vaikeuttavat kokonaiskuvan muodostumista toimintamalleista sekä kokonaiskustannusten seurantaan. Pohjois-Pirkanmaan nykyiset järjestämiskäytännöt eivät näyttäydy kustannustehokkaina.

Keskeiset perustelut muutostarpeille

- Palvelujen järjestämistapaa tulisi päivittää hyvinvointialueen toimintaympäristöön sopivammaksi, jotta kokonaisuuden hallinta olisi sujuvampaa. Pelkästään sopimusmuutoksilla on haastavaa saada uudistettua palvelujen järjestäminen vastaamaan hyvinvointialueen pitkän tähtäimen strategisiin tavoitteisiin, palveluverkko- ja palvelukanavakehitystyön tavoitteisiin.
- Omaan palvelutuotantoon ottamisessa kustannusten hallinta ja läpinäkyvyys palvelutuotantoon paranee. Johtamismalli yksinkertaistuu, kun hyvinvointialue vastaa viranomaispäätösten lisäksi myös palvelutuotannon kokonaisuudesta ja talouden hallinnasta. Riski henkilöstön saatavuudesta siirtyisi kokonaan hyvinvointialueelle. Vaikutukset palkkaharmonisointiin on selvitettävä.
- Nykyisessä hyvinvointialueen toimintaympäristössä nykyinen osa-ulkoistusmalli on raskas hallinnoitava suhteessa väestöpohjaan. Sen hallinnointi sitoo johdon ja useiden henkilöiden työpanosta hyvinvointialueen eri palvelulinjoilta ja tehtäväalueilta. Hallinnointi vie myös palveluntuottajan aikaa ja resursseja. Hyvinvointialueen organisaation eri tasoilla syntyy välillisiä kustannuksia monessa kohtaa. Pirkanmaan hyvinvointialue toimii strategiansa mukaisesti monituottajamallilla. Mikäli alueen palveluissa halutaan edelleen hyödyntää ostopalveluja, tulisi malli selkeyttää.
- Kustannusten seuranta on haastavaa ja nykyinen malli ei anna täysin läpinäkyvää kuvaa asiakkaalle tarjottavien palvelujen sisällöstä ja järjestämisestä ja tämä on herättänyt muun muassa kysymyksen asukkaiden palvelujen yhdenvertaisuudesta muun muassa perusterveydenhuollossa toteutettavasta erikoissairaanhoidosta ja huolen ikäihmisten asumispalvelujen palvelurakenteen keventämisen tavoitteen saavuttamisesta sekä teknologian hyödyntämisestä.
- Pohjois-Pirkanmaan palvelujen tuottamisen kokonaisuutta tulisi tarkastella yhtenä kokonaisuutena ja pitkällä aikavälillä, jotta hyvinvointialue saa uudistettua palvelujen järjestämisen vastaamaan hyvinvointialueen toimintaympäristöä ja järjestäjän velvoitteita sekä hyvinvointialueen strategisia palvelurakenteen tavoitteita. Tällä hetkellä on kolme erillistä ja erilaisia ehtoja sisältävää sopimusta alueen palvelujen järjestämiseksi. Yksittäisten sopimusten väestöpohja on pieni. Sopimusten hallinnointi sekä palvelutuotannon ohjaus, seuranta ja valvonta sitoo kaikkien osapuolten työpanosta. Tuotantotapa-analyysien ja niistä käytyjen keskustelujen pohjalta näyttäytyy, että koko Pohjois-Pirkanmaalle kannattaisi miettiä yhtä yhtenäistä järjestämisen ratkaisua.

Johtopäätös: Pohjois-Pirkanmaan aluetta tulee tarkastella yhtenä kokonaisuutena

Pohjois-Pirkanmaan palvelujen tuottamista esitetään tarkasteltavaksi yhtenä kokonaisuutena, jotta hyvinvointialue saa uudistettua palvelujen järjestämisen vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä, järjestäjän velvoitteita ja hyvinvointialueen strategisia tavoitteita.

Huomioiden erityisesti:

- Muuttunut toimintaympäristö hyvinvointialueen aloitettua
- Järjestämisen velvoitteet ja palvelusopimusten sisältö
- Asukkaiden palvelujen yhdenmukaisuus ja yhdenvertaisuus
- Palvelurakenteelle asetetut tavoitteet osana Pirhan palveluverkoston
- Henkilöstön saatavuuden kysymykset pitkällä ja lyhyellä aikavälillä

Esitys aluehallitukselle 28.10.2024

- Pohjois-Pirkanmaan alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä ja tuottamista tarkastellaan yhtenä kokonaisuutena.
- Irtisanotaan Kolmostien Terveys Oy:n palvelusopimus.
- Käynnistetään koko Pohjois-Pirkanmaan alueen sosiaali- ja terveyspalvelujen kilpailuttamisen valmistelu.